

Stichting Bridge the Gap: 'bridging the gap' in Zuidoost-Azië

J.P.W. Don Griot, M.B. Bouman, J.W. Mulder

De stichting Bridge the Gap is in 1995 opgericht door de tandarts Dam Backer met als doel fondsen te verzamelen en daadwerkelijk hulp te bieden bij de behandeling van patiënten met aangeboren afwijkingen van het gelaat in Vietnam.

Voorafgaande aan de oprichting van de stichting had Dam Backer tijdens een internationaal tandheelkundig congres in Vietnam in 1993, professor Lam Ngnoc An in zijn instituut bezocht in Ho Chi Min City, het vroegere Saigon. Professor An was hoofd van de afdeling maxillofaciale chirurgie van de tandheelkundige faculteit aan de universiteit.

Deze afdeling is verantwoordelijk voor de zorg en behandeling van schisispatiënten in de Mekongdelta en een groot gedeelte van het zuiden in Vietnam, een uitgestrekt gebied met enkele tientallen miljoen inwoners en slechts enkele regionale ziekenhuizen. De outillage van het ziekenhuis was minimaal en sinds de Vietnamoorlog had er geen of weinig onderhoud plaatsgevonden. Zijn staf van jonge mensen probeerde met grote inzet in marginale omstandigheden het beste ervan te maken. Naast aangezichtsletsels werden in die tijd, wat betreft schisis, alleen maar lipsluitingen uitgevoerd. Uitgebreide ingrepen aan kaken of gelaat waren niet mogelijk.

Op zijn terugreis naar Amsterdam per KLM trof Dam Backer een prijsvraag aan van de luchtvaartmaatschappij, die toen 75 jaar bestond. De opdracht van deze prijsvraag luidde: Schrijf een verhaal op het thema 'Royal Dutch Airlines 75 years, Bridging the World'. Met in gedachten zijn bezoek aan An schreef hij een brief waarin hij stelde dat het toch prachtig zou zijn wanneer het mogelijk was dat ook in Vietnam de kinderen die geboren werden met een lip-, kaak- en gehemeltespleet de mogelijkheid zouden hebben die spleet op juiste wijze te overbruggen. Onverwacht werd hij na ruim drie maanden gebeld door voormalig minister-president Lubbers, de voorzitter van het organiserend comité. Dam Backer had een van de hoofdprijzen gewonnen: twintig retourtickets naar Vietnam. De vraag van de KLM was wat hij daarmee beoogde en hoe hij dat wilde uitvoeren. Plannen hiervoor concretiseerde hij met zijn oud-studiegenoot Isaac van der Waal, hoogleraar kaakchirurgie in het VU medisch centrum, die op zijn beurt contact opnam met Wiebe Mulder, hoogleraar plastische chirurgie in hetzelfde centrum.

Figuur 1. Je kunt niet alles meenemen vanuit Nederland.

Kort daarna bracht een kleine delegatie een oriëntatiebezoek aan Ho Chi Min City. Hoewel de gezondheidszorg in Vietnam in principe gratis was voor de bevolking, werd er toch vaak om een eigen bijdrage gevraagd. Deze bijdrage was te hoog voor een groot deel van de patiënten. Daarbij kwam: schisis is niet levensbedreigend, en daarmee had deze zorg geen prioriteit. Juist door de aanwezigheid van tandartsen in de delegatie was het mogelijk om ook een inventarisatie te maken van de tandheelkundige zorg in de regio. Immers een goede tandheelkundige zorg is essentieel bij de behandeling van schisis. Er werden goede contacten gelegd met de lokale afdeling voor preventieve tandheelkunde. Samen met onze gastheren werd een plan van aanpak geformuleerd. Met de tickets van de KLM zou een delegatie naar Nederland reizen om zich alhier te oriënteren op de multidisciplinaire behandeling van schisis.

Door professor An werd een delegatie samengesteld van enkele stafleden, personeel, patiënten en een paar 'partijbonzen'. Bij een oudere Vietnamese schisispatiënt die alleen nog maar een marginale lipsluiting had ondergaan

J.P.W. Don Griot, plastisch chirurg, Plastische en Reconstructieve Chirurgie, VU medisch centrum, Amsterdam

M.B. Bouman, plastisch chirurg, Plastische en Reconstructieve Chirurgie, VU medisch centrum, Amsterdam

J.W. Mulder, plastisch chirurg n.p.

verrichtten wij in het VUmc een herstel van de lip en een gehemelte sluiting. Deze man kon voor het eerst van zijn leven verstaanbaar spreken en is kort na zijn terugkeer in Vietnam getrouwd. De reis werd echter overschaduwd doordat een jonge student met een brede lip-, kaak- en gehemeltepleet, die geen visum had gekregen, een einde aan zijn leven maakte. Voor alle leden van de Vietnamese delegatie was het de eerste buitenlandse reis sinds vele decennia. We lieten hen ook Nederland zien. Stichting Bridge the Gap was geboren.

Jaarlijks werden daarna missies van enkele weken georganiseerd waarbij ons team, bestaande uit twee plastisch chirurgen, twee kaakchirurgen en een anesthesist, innig samenwerkte met de artsen en operatieassistenten van de kliniek van professor An. Dit in tegenstelling tot missies van Operation Smile die ook jaarlijks de kliniek bezochten. Hierbij kon de lokale staf slechts toekijken hoe een compleet uitgeruste operatieploeg met eigen anesthesisten en operatiekamerpersoneel met eigen instrumentarium het ziekenhuis enige tijd 'bezetten' en een aantal ingrepen deden.

Wij betaalden een vergoeding aan het ziekenhuis voor de patiënten, zodat deze kosteloos konden worden geopereerd. Daarnaast werd zoveel mogelijk instructie gegeven aan de operatietafel. Ook werden ieder jaar voordrachten gegeven, zodat na enkele jaren verschillende chirurgen de kennis en kunde verkregen om zelf schisispatiënten te opereren.

Twee Nederlandse tandheelkundestudenten hebben stage gelopen in de kliniek van professor An en bij de faculteit, waaruit twee gemeenschappelijke artikelen in gerenommeerde tijdschriften zijn voortgekomen. Beide voormalige studenten zijn inmiddels actief lid van Bridge the Gap. Daarnaast schreef Wiebe Mulder een fraai geïllustreerd Engels-talig instructieboekje, dat ook in het Vietnamees is vertaald, met de verrassende titel 'Bridging the Gap'.

Na ruim tien jaar was de kwaliteit van handelen van de staf en de begeleiding van patiënten zodanig dat Vietnamese collega's ook zelf op missie gingen in de omliggende regio's en buurlanden. Hiermee was het gemeenschappelijke doel bereikt en werd de missie in Vietnam beëindigd. In al die jaren zijn tijdens onze missies ruim 1500 patiënten behandeld en

is voor ongeveer 400.000 euro in apparatuur en instrumentarium geïnvesteerd dankzij enkele succesvolle sponsoracties. Om het onderhoud te garanderen en ter ondersteuning van de lokale economie werd dit allemaal ter plekke door ons ingekocht.

Tot vreugde van de stichting werd in 2005 Bridge the Gap voor haar steun en hulp aan schisispatiënten in Vietnam gewaardeerd als beste ngo (niet-gouvernementele organisatie). In de periode dat het programma in Vietnam werd afgebouwd maakten wij contact met de universiteit in Vientiane, de hoofdstad van Laos. In Laos, een van de armste landen in de regio met een gemiddeld jaarinkomen van 200 dollar per hoofd van de bevolking, was de noodzaak van hulp en begeleiding nog groter dan in Ho Chi Min City. Het was ook moeilijk om vertrouwen te winnen van het bestuur en staf van het ziekenhuis die slecht Engels spraken. De hiërarchische structuur in deze oude communistische dictatuur vereist veel tact en geduld om tot zaken te kunnen komen. Gezondheidszorg heeft geen prioriteit en hoewel deze vrij en voor iedereen toegankelijk zou moeten zijn, krijgen maar weinig patiënten een behandeling. Na enkele jaren kregen wij een goed contact met de lokale anesthesiste dr. Vipheng. Zij was zeer behulpzaam bij de uitgebreide onderhandelingen met het ministerie van volksgezondheid, waarna een project voor langere termijn kon worden gestart.

Het ontbrak in het ziekenhuis aan de meest elementaire zaken zoals een diathermieapparaat, voldoende OK-verlichting en hechtmateriaal. De geneeskundige opleiding is kort en beperkt waardoor het inzicht van een behandeling vaak ontbreekt. De wil en het enthousiasme om te leren is echter groot en de pathologie is ook voor onze begrippen soms overweldigend.

In Vientiane konden wij uiteindelijk in het universiteitsziekenhuis Mahosot aan de slag. Naast de behandeling van kinderen met schisis werd ook veel andere pathologie aangeboden: littekens na ernstige ongevallen, contracturen na brandwonden en congenitale handafwijkingen. De afgelopen jaren zien wij een toenemend aantal nomapatiënten. Deze patiënten worden verzameld in het gehele land door de toegewijde Amerikaanse kinderarts Leila Srouf en haar man, beiden werkzaam voor de stichting Butterfly Children. Via lokale 'health workers' sporen zij deze kinderen en jongvolwassenen op in het vaak onbegaanbare oerwoud en de berggebieden. Vaak moeten de patiënten dagen reizen om in het Mahosot ziekenhuis te kunnen komen.

Naast de steun en hulp van Leila Srouf kregen wij meteen na onze contacten met het ziekenhuis zeer veel steun van de lokale 'Womens International Group' (WIG) (bestaande uit expats). Deze actieve dames dragen zorg voor transport en voeding van de kinderen en de met hun meegereisde familie. Zij ondersteunen niet alleen de missies van Bridge the Gap, maar ook die van Interplast Australië die ook jaarlijks dit ziekenhuis bezoeken. Zij hebben een fraaie promotiefilm van hun werkzaamheden vervaardigd die een goed beeld geeft van de omstandigheden in het Mahosot Ziekenhuis en wat deze humanitaire hulp betekent voor de mensen van Laos (zie ook www.stichtingbridgethegap.nl).

In Laos zien we de laatste jaren een gestage ontwikkeling

Figuur 2. De ochtendronde in het Mahosot ziekenhuis.

in kennis en kunde. Een groot deel van de staf heeft met steun van de WIG Engels geleerd. De communicatie wordt hierdoor eenvoudiger en enkele arts-assistenten en stafleden hebben fellowships doorlopen in Thailand en Japan.

Ondersteuning bij de ingewikkelde behandeling van noma-patiënten wordt door de staf zeer op prijs gesteld. De afgelopen zeven jaar is de samenwerking met staf, assistenten en OK-personeel verdiept en vriendschappelijker geworden. De redelijk geoutilleerde IC maakt het mogelijk om ook complexe behandelingen veilig te kunnen uitvoeren. Daarnaast is de ondersteuning door Leila Srouf, de WIG, maar ook het jaarlijkse bezoek van Interplast Australië een belangrijke ondersteuning in de continuïteit van zorg, ook als wij weer zijn vertrokken naar Nederland.

Deze langdurige begeleiding van noma-patiënten is ook een van de redenen geweest voor de Nederlandse Noma Stichting om Leila Srouf te ondersteunen bij haar onderzoek naar de langetermijnresultaten van nomachirurgie.

Op tandheelkundige gebied is de laatste jaren veel vooruitgang geboekt door de tandartsen van onze stichting. Zo is het 'Fit for school'-project uit de Filippijnen, waarbij schoolkinderen dagelijks tanden poetsen, hun handen wassen en

eenmaal per jaar worden ontwormd, geïntroduceerd in Laos. In de Filippijnen heeft dit niet alleen geleid tot betere gebitshygiëne, maar ook tot betere schoolprestaties. Met hulp van Bridge the Gap is dit project inmiddels geïmplementeerd in een achttal basisscholen in Vientiane (zie ook <http://www.youtube.com/watch?v=TIxXoWWvooE>).

Zoals uit bovenstaande blijkt is de stichting, door zijn samenstelling bestaande uit plastisch chirurgen, kaakchirurgen en tandartsen, niet het klassieke plastisch chirurgische team zoals men dat kent van bijvoorbeeld Interplast. Door de jaarlijks terugkerende bezoeken aan Vientiane, de vaste teamsamenstelling en het uitgebreide netwerk rondom onze organisatie, zijn wij als kleine stichting in staat gebleken een aanzienlijke bijdrage te leveren aan de tandheelkundige en medische zorg in Vietnam en Laos.

CORRESPONDENTIEADRES

Dr. Peter Don Griot

E-mail: dongriot@vumc.nl